

William Blake's idyllic 1783 engraving of a New South Wales family, from Governor King's sketch.

อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์*

อ บ อ ริ จิ น

ชาวออสเตรเลียพวกแรกก่อนสมัยประวัติศาสตร์

เป็นที่ทราบกันดีว่าใน ค.ศ. ๑๕๘๘ นี้ออสเตรเลียได้จัดงานเฉลิมฉลองต่อเนื่องตลอดทั้งปี เนื่องในวาระที่ประเทศมีอายุครบ ๒๐๐ ปีบริบูรณ์ แต่การเฉลิมฉลองดังกล่าวนี้คงจำกัดเฉพาะคนออสเตรเลียผิวขาวเท่านั้น สำหรับพวกออบริจินหรือชาวออสเตรเลียผิวดำซึ่งถือเป็นชาวพื้นเมืองที่อาศัยในออสเตรเลียมานานกว่า ๒๐๐๐ ช่วงอายุคน งานฉลอง ๒๐๐ ปีของประเทศคือปีแห่งการประท้วงคัดค้านรัฐบาลและการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เหนือดินแดน

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ออสเตรเลียมาโดยตลอด เริ่มตั้งแต่มีการชุมนุมประท้วงครั้งใหญ่ในวันที่ ๒๖ มกราคม ค.ศ. ๑๙๘๘ ซึ่งถือว่าเป็นวันครบรอบ ๒๐๐ ปีที่อังกฤษส่งนักโทษรุ่นแรกมาจัดตั้งนิคมนักโทษในออสเตรเลียและนับเป็นการเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ออสเตรเลียสำหรับคนผิวขาว

แม้ข้อมูลจากการสำรวจสำมะโนครัวใน ค.ศ. ๑๙๘๗ จะปรากฏว่า ในจำนวนพลเมืองออสเตรเลียทั้งหมด ๑๖,๐๒๐,๐๐๐ คน มีเป็นพวกออบอริจินเพียง ๒๒๗,๖๔๔ คน หรือประมาณร้อยละ ๑.๔ ของประชากรทั้งหมด แต่จำนวนชาวพื้นเมืองดังกล่าวก็มีจำนวนลดลงกว่าเมื่อ ๒๐๐ ปีที่แล้ว พวกออบอริจินหลายเผ่าพันธุ์ต้องล้มตายสูญหายไปจากการเข้ามาของคนขาวโดยเฉพาะพวกที่อาศัยในเกาะแทสมาเนีย (Tasmania) ทางตอนใต้ของรัฐวิกตอเรียทั้งหมดที่ถูกฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ พวกออบอริจินซึ่งนับเป็นเจ้าของประเทศออสเตรเลียแท้ ๆ จริงจึงกลายเป็นชนเผ่าที่โลกได้เพิกเฉยและหลงลืมมาเกือบตลอดระยะเวลา ๒๐๐ ปี และพวกเขาเพิ่งจะเป็นที่ยอมรับและได้สิทธิพลเมืองออสเตรเลียอย่างสมบูรณ์เมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๗ ในตัวเอง แต่เรื่องราวของพวกออบอริจินที่ต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมดั้งเดิมและการจะยืนหยัดเพื่อแสวงหาวิถีชีวิตของตนและการพยายามรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของตนให้คงอยู่ต่อไปในโลกของคนผิวขาวก็ยังคงเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมออสเตรเลียอีกยาวนาน

บทความนี้มีส่วนที่จะแนะนำสังเขปเรื่องราวของพวกออบอริจินและวิถีชีวิตดั้งเดิม (traditional life) และวัฒนธรรมของพวกเขาซึ่งถือได้ว่ามีความเก่าแก่มากอีกแห่งหนึ่งของโลกและแม้วัฒนธรรมความเป็นอยู่นั้น อาจจะไม่มีความยิ่งใหญ่แต่ประการใดเมื่อเทียบกับอารยธรรมหรือวัฒนธรรมทางวัตถุนิยม แต่ก็เป็วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ช่วยให้ชนเผ่าหนึ่งอยู่รอดอย่างสงบในดินแดนออสเตรเลียที่ถูกตัดขาดจากโลกภายนอกเป็นเวลานานนับหมื่นปี

ชาวออสเตรเลียพวกแรก

แต่ออสเตรเลียก็ใช้ว่าเป็นดินแดนที่ว่างเปล่า

แม้ชาวตะวันตกจะกล่าวอ้างว่าได้ค้นพบออสเตรเลียเมื่อกว่าสามศตวรรษที่แล้ว

ปราศจากผู้คนอาศัย พวกออบอริจิน (Aborigines) ซึ่งเป็นชนเผ่าพื้นเมืองของออสเตรเลีย

เชื่อกันว่านักเดินเรือชาวสเปนและโปรตุเกสอาจเคยแล่นเรือมาถึงชายฝั่งออสเตรเลียตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ แต่ไม่มีหลักฐานใดยืนยัน ชนชาติตะวันตกที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ค้นพบออสเตรเลียได้แก่ชาวดัตช์ ในค.ศ. ๑๖๐๖ กับตัน Willem Jansz ได้แล่นเรือชื่อ Duyfken จนถึงชายฝั่งตะวันตกของแหลมยอร์กแล้วบันทึกเกี่ยวกับออสเตรเลียว่า “ที่นี่ไม่มีอะไรที่จะทำอะไรได้” ดู Helen Wallis “Did the Portuguese discover Australia” *History Today* (vol. 38 March 1988) : 30-5.

ตั้งรกรากและอาศัยในดินแดนแห่งนี้เป็นเวลา นานนับหมื่นปีหรืออาจถึงหนึ่งแสนสองหมื่น ปีแล้ว นักมนุษยวิทยาสันนิษฐานกันว่าพวก อบอริจินมีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชีย แต่อพยพ ย้ายถิ่นฐานด้วยเรือพายจากเอเชียตะวันออก เฉียงใต้มายังออสเตรเลียในยุคที่พื้นผิวโลกยัง อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล (มากกว่าในปัจจุบัน) ประมาณ ๒๐๐ เมตร และมีแผ่นดินหรือหมู่ เกาะ ติดต่อกันได้^๒ ชนเผ่าพื้นเมืองเหล่านี้ พายเรือลัดเลาะและพักพิงตามแผ่นดินหรือ หมู่เกาะต่าง ๆ ผ่านอินโดนีเซียจนถึงชายฝั่ง ทะเลตอนเหนือของออสเตรเลียระหว่างแหลม ยอร์ก (York Cape) และคิมเบอร์ลีย์ (Kimberleys)^๓ ก่อนจะเคลื่อนย้ายลงไปอาศัยตาม บริเวณชายฝั่งทะเลโดยรอบหรือกระจัดกระจายไปตามส่วนต่าง ๆ ของทวีปออสเตรเลีย อย่างไรก็ตามเมื่อพื้นผิวโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงและระดับน้ำทะเลสูงขึ้นและไหลบ่าขึ้น ท่วมผืนแผ่นดินและหมู่เกาะต่าง ๆ ซึ่งเชื่อม ระหว่างออสเตรเลียกับทวีปเอเชีย พวกอบอ-

ริจินจึงถูกตัดขาดจากโลกภายนอกและกลายเป็นชนเผ่าพื้นเมืองของออสเตรเลียในที่สุก

จากเหตุผลดังกล่าวนี้จึงถือได้ว่าอบอริจินเป็น “ชาวออสเตรเลียพวกแรก” (The First Australians) ที่ได้เข้ามาอาศัยในออสเตรเลีย^๔ นอกจากนี้เมื่อมีการค้นพบทวีป ออสเตรเลียแล้ว พวกอบอริจินก็เป็นที่รู้จัก กันทั่วไปของชาวยุโรปว่าเป็น “ชาวออสเตรเลีย” ซึ่งชื่อดังกล่าวใช้เป็นชื่อเรียกคนพื้น เมืองที่อาศัยในเทอร์รา ออสตราลิส (Terra Australis) อันเป็นดินแดนในซีกโลกใต้ใน จินตทัศน์ของชาวตะวันตกตั้งแต่สมัยกรีก อย่างไรก็ตามเมื่อชาวยุโรปได้อพยพตั้งถิ่นฐานใน ออสเตรเลียมากขึ้น และเริ่มเรียกตัวเองว่าชาว ออสเตรเลีย ชนเผ่าพื้นเมืองซึ่งมีรูปร่างหน้า ตาสีผิวและเผ่าพันธุ์ที่แตกต่างไปจากชาวยุโรป จึงถูกขนานนามใหม่ว่า “อบอริจิน” (Aborigine/ab origine) ซึ่งมีความหมายว่า “ตั้งแต่ เริ่มแรก” (from the beginning) แต่ปัจจุบัน พวกอบอริจินเผ่าต่าง ๆ ในออสเตรเลียนิยม

^๒ Richard Broome *Aboriginal Australians*. (Sydney : George Allen & Unwin, 1980) p. 10

^๓ A.G.L. Shaw, *The Story of Australia*, 3rd ed., (London : Feber and Feber Limited, 1967), p. 20.

^๔ Ian Donalson & Tamsin Donaldson, ed, *Seeing the First Australians*. (Sydney : George Allen & Unwin, 1985), p. 16.

เรียกตัวเองในภาษาพื้นเมืองว่า “คูรี (Koorie) แทนชื่อที่ “ออบอริจิน” ของชาวยุโรป

ลักษณะทั่วไปและการดำรงชีพ

แม้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าพวกออบอริจินเดินทางอพยพมาจากเอเชีย แต่ในปัจจุบันไม่มีผู้ใดสามารถยืนยันได้อย่างแน่ชัดว่า พวกออบอริจินมีถิ่นกำเนิดที่ไหน ในอดีตเป็นที่เข้าใจกันว่าพวกออบอริจินอยู่ในกลุ่มนิกรอยด์ (Negroid) ดราวิเดียน (Dravidian) หรือออสโตรลอยด์ (Austroloid) และอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในออสเตรเลียในระยะเวลาที่แตกต่างกัน^๕ แต่นักมนุษยวิทยาในปัจจุบันเชื่อกันว่า พวกออบอริจินสืบเชื้อสายมาจากเผ่าพันธุ์เดียวกัน อันได้แก่ออสโตรลอยด์ (Austroloid) ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มคอเคซออยด์ (Caucasoid) มากกว่าพวกมองโกลอยด์ (Mongaloids) และนิกรอยด์ (Negroids) (โดยดูจากรูปร่างและความหยิกของเส้นผม) พวกออบอริจินมีบรรพบุรุษร่วม

กับชาวพื้นเมืองในเกาะนิวกินีและลานีเซียซึ่งชนพื้นเมืองทั้งสองกลุ่มดังกล่าวได้ผสมกับพวกมองโกลอยด์ในภายหลังจึงทำให้พวกออบอริจินเป็นชนเผ่าออสเตรเลียที่บริสุทธิ์ที่สุด^๖

โดยทั่วไปพวกออบอริจินมีจมูกกว้าง เบ้าตาลึก คิ้วหนา ศีรษะยาวแคบ หนาน้อย แขนขาเรียว ความสูงปานกลาง สีผิวแตกต่างกันตั้งแต่น้ำตาลอ่อนจนถึงเกือบดำสนิท และผมสีน้ำตาลเข้มเหยียดตรงจนถึงหยักศก แต่บางคนอาจมีผมสีทอง (Blond hair) ส่วนลักษณะรูปร่างแตกต่างกันตามลักษณะภูมิประเทศและสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ในเขตตอนใต้ของรัฐวิกตอเรียซึ่งมีอากาศหนาว คนพื้นเมืองดังกล่าวมักเตี้ยและมีรูปร่างหนาและใหญ่เพื่อร่างกายสามารถรักษาอุณหภูมิไม่ให้สูญเสียได้ง่าย ในขณะที่พวกที่อาศัยในทะเลทรายใจกลางของประเทศที่อากาศร้อนระอุมักสูงเพรียวและบอบบางเป็นต้น^๗ ใน ค.ศ. ๑๗๘๘ เมื่อรัฐบาลอังกฤษส่งนักโทษ

^๕ A.G. Shaw, *The Story of Australia*, p. 20.

^๖ Russel Ward, *Australia Since the Coming of Man*, revised ed. (Melbourn: The MacMillan Company of Australia Pty Ltd., 1987), pp. 11-12.

^๗ Australian National Commission for Unesco, *Australian Aboriginal Culture*, 2nd ed. (Canberra: The Australian Government Publishing Service, 1974), p. 2.

รุ่นแรกมาบุกเบิกออสเตรเลียนั้น ประมาณกันว่ามีพวกออบอริจินอาศัยอยู่ในออสเตรเลียทั้งสิ้น ๓๐๐,๐๐๐ คน หรืออาจถึง ๖๐๐,๐๐๐ คน แยกเป็นเผ่า (tribe) ต่าง ๆ ได้ ๕๐๐ เผ่า แต่ละเผ่าต่างแยกกันหากินและอยู่อาศัยในอาณาเขต (territory) เฉพาะของตน และต่างมีภาษาพูดและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

พวกออบอริจินมักใช้ชีวิตแบบกึ่งล่าสัตว์ เพนजरึงหาอาหารร่วมกัน (Semi-nomadic hunters and gatheres) สร้างเพิงพักอาศัยอย่างง่าย ๆ ด้วยกิ่งไม้หรือเลน ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งถาวร ส่วนใหญ่เพนजर ไล่เลื้อยผ้าเหมือนมนุษย์โบราณในยุคหิน (Stone Ages) แต่พวกชนเผ่าพื้นเมืองเหล่านี้มีความสามารถสูงในการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตอย่างทีละเล็กละน้อยให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมอันทารุณและธรรมชาติอันหลากหลายของออสเตรเลียตลอดระยะเวลา ๕๐,๐๐๐ ปีที่ผ่านมา^๔ พวกออบอริจินที่อาศัยในแถบชาย

ทะเลรู้จักประดิษฐ์อาวุธจากกระดูกปลา ในขณะที่พวกที่อยู่กลางทะเลทรายของประเทศใช้หินมาฝนเป็นอาวุธ ชนเผ่าพื้นเมืองบางกลุ่ม สามารถประดิษฐ์บูเมอแรงชนิดวกกลับ (returning boomerang) ทำด้วยไม้โค้งคล้ายรูปศอก เพื่อล่าสัตว์โดยขว้างใส่สัตว์ และจะเวียนกลับมาหาผู้ขว้างได้เองโดยไม่ต้องเดินไปเก็บอันเป็นอาวุธลักษณะพิเศษที่ใช้กันในออสเตรเลียเท่านั้น^๕ นอกจากนี้ พวกออบอริจินยังรู้จักการสร้างเรือแคนู จากเปลือกไม้ ทอกระเป่าและถักแหตลอดจนทำเบ็ดตกปลา เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ก็ทำจากวัสดุที่หาได้ง่ายตามธรรมชาติเช่น ฝ้าย นม และขวาน ซึ่งฝนแต่งอย่างดีจากหิน หอก จอบและกระบองน้ำ ทำจากไม้เป็นต้น

พวกออบอริจินแต่ละเผ่าต่างมีอาณาเขตของตนเองเพื่ออยู่อาศัยและหาอาหารแต่ในเฉพาะอาณาเขตของตนเท่านั้น อาณาเขตดังกล่าวนี้มีความกว้างใหญ่แตกต่างกันตามสภาพ

^๔ Richard Broome, *Aboriginal Australians*, pp. 11-12.

^๕ บูเมอแรงมีด้วยกันหลายชนิด นอกเหนือจากบูเมอแรงชนิดวกกลับที่เป็นที่รู้จักกันดีแล้ว พวกออบอริจินยังประดิษฐ์บูเมอแรงชนิดอื่น ๆ ซึ่งมีรูปร่างลักษณะและขนาดแตกต่างกัน บูเมอแรงบางชนิดไม่ใช่ขว้างแต่ใช้ในการต่อสู้โดยขว้างถ่อและปลายอกด้านหนึ่งงอเพื่อใช้เกี่ยวได้ของศัตรู และบางชนิดมีรูปร่างเกือบเป็นเส้นตรงและมีความยาวถึงสองเมตร

^๖ นอกจากเป็นอาวุธแล้ว บูเมอแรงชนิดต่าง ๆ ยังมีประโยชน์ใช้สอยอื่น ๆ ด้วย เช่น ใช้ขุดดิน เขี่ยกองไฟ ตัดแบ่งเนื้อสัตว์ที่ย่างแล้ว เกยหัวหญ้า ปรับที่ดิน และอื่น ๆ

ภูมิประเทศและความจำเป็นในการดำรงชีพ เช่น ในเขตอุดมสมบูรณ์ตามชายฝั่งทะเล พวกออบอริจินแต่ละเผ่าอาจมีอาณาเขตเพียง ๕๐๐ ตารางกิโลเมตร แต่สำหรับพวกที่อาศัยในที่กันดารในทะเลทรายของประเทศนั้น บางเผ่ามีอาณาเขตเมื่อเคลื่อนย้ายและเสาะแสวงหาอาหารมากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร การเคลื่อนย้ายหรือพเนจรในอาณาเขตของพวกออบอริจินดังกล่าวนี้ก็มีหลักแหล่งและระยะเวลาที่แน่นอนในการล่าสัตว์หรือหาผลไม้และของป่าแต่ละประเภท เช่นพวกมาน (Maung) ในเกาะโกเบิร์น (Goulburn Island) รู้จักแหล่งและฤดูกาลที่เหมาะสมในการจับเต่าตัวแบนคิคุต กิ้งก่า ลูกปลาลาม และห่าน หรือเสาะหานาผึ้งป่าและผลแยม พวกออบอริจินที่อยู่ในรัฐวิกตอเรียรู้เวลาจับแมลงโบกอง (Bogong moth) บนภูเขาเป็นอาหาร ส่วนพวกที่อาศัยในเขตทะเลทรายที่กันดารต่างมีความรอบรู้อย่างดีเกี่ยวกับธรรมชาติของพืชและสัตว์ทุกประเภทที่ใช้กินเป็นอาหารได้ นอกจากนี้ยังรู้จักสภาพภูมิประเทศตลอดจนสามารถค้นหาแหล่งน้ำต่าง ๆ ในอาณาเขตของตน ในยามที่อากาศแล้งจัด พวกบินดิบู (Bindibu) สามารถขุดหาบกที่สะสมน้ำไว้ในร่างกาย เพื่อกินแก้กระหายและเป็นอาหารได้ พวกวอลบิ (Walbiri) ในกลางทะเลทรายตะวันตก (Western Desert) รู้จักพืชต่าง ๆ

รูปเขียนบนเปลือกไม้ ชาวออบอริจินกำลังล่า Wallaby ด้วยหอก

๑๐๓ ชนิดและสัตว์ ๑๓๘ ชนิดในอาณาเขตของตนซึ่งนำมาใช้เป็นอาหาร ยารักษาโรค ตลอดจนประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ

กระนั้นเป็นที่แปลกใจของหลายคนว่า พวกออบอริจินแม้จะมีความรู้และความสามารถในหลาย ๆ ด้าน แต่ยังคงใช้ชีวิตแบบกึ่งล่าสัตว์พเนจรและกึ่งหาอาหารร่วมกันและไม่ได้พัฒนาถึงขั้นเป็นชุมชนหรือสังคมเกษตรกรรมเหมือนชุมชนเผ่าพันธุ์อื่น ๆ ตลอดระยะเวลานับพันปีในประวัติศาสตร์ของอารยธรรม ก่อนที่ชาวตะวันตกจะหลั่งไหลเข้ามาตั้งถิ่นฐานในออสเตรเลีย เหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะออสเตรเลียเป็นดินแดนที่แตกต่างจากส่วนอื่น ๆ ของโลก ซึ่งขาดแคลนพืชพันธุ์ทางการเกษตรหรือสัตว์ท้องถิ่นที่สามารถนำ

มาเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ใช้งานได้ สัตว์เลี้ยงประเภทเดียวกันที่พวกออบอริจินมีได้แก่สุนัขพันธุ์ดิงโก (Dingo) ซึ่งไม่ได้มีถิ่นกำเนิดในออสเตรเลีย แต่เข้าใจว่าบรรพบุรุษของพวกออบอริจินได้นำมาด้วยในสมัยอพยพจากทวีปเอเชีย นักประวัติศาสตร์บางคนเชื่อว่าการที่พวกออบอริจินถูกตัดขาดจากโลกภายนอกและการขาดประสบการณ์ของการถูกรุกรานจากชนเผ่าอื่นเป็นเวลานานนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมของพวกออบอริจินขาดจุดเชื่อมต่อของความเจริญและพัฒนาการที่จะพาพวกเขาก้าวออกจากความเป็นอนารยชนไปสู่อารยธรรม เช่น ชนเผ่าพันธุ์อื่น ๆ ได้^{๙๐} อย่างไรก็ตามปัจจุบันนี้เป็นที่เชื่อกันว่าพวกออบอริจินบางกลุ่มในอดีตรู้จักการเพาะปลูกแต่พอใจที่จะใช้ชีวิตแบบกึ่งล่าสัตว์เพนเจอร์และเคลื่อนย้ายที่อยู่เพื่อเสาะหา “สวนธรรมชาติ” (Nature's garden) มากกว่าที่จะตั้งหลักแหล่งเพื่อทำการเพาะปลูกเอง^{๙๑}

โดยทั่วไปพวกออบอริจินมักอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม (group) เล็ก ๆ ประกอบด้วยครอบครัวเพียงไม่กี่ครอบครัว แต่ในปีหนึ่ง ๆ พวกออบอริจินกว่า ๕๐๐ คนจากกลุ่มต่าง ๆ ในเผ่า (tribe) เดียวกันที่อาศัยอยู่

ในอาณาเขตเดียวกัน พูดภาษาและมีความนับถือศาสนาเดียวกันจะนัดมารวมตัวกันเมื่อร่วมประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตามความเชื่อของเผ่าและแลกเปลี่ยนสินค้ากัน นอกจากนี้ในช่วงระยะเวลาของการรวมกลุ่มดังกล่าว สมาชิกจากกลุ่มต่าง ๆ จะแสดงความสามัคคีด้วยการร่วมแรงกันออกล่าสัตว์หรือจับปลาอย่างกว้างขวางซึ่งต้องอาศัยกำลังคนมากกว่าในยามปกติ

การอยู่กันอย่างกระจัดกระจายของพวกออบอริจินทั่วออสเตรเลียที่มีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกันก่อให้เกิดประเพณีการแลกเปลี่ยนสินค้ากัน วัตถุตามธรรมชาติต่าง ๆ เช่น หิน ไม้ ยางไม้สีที่ทำจากดิน (orchre pigments) เปลือกหอย บัวเมอแรง ชนบก ตลอดจนยาฉุน (pitcheri) และอื่น ๆ ต่างถูกนำมาแลกเปลี่ยนกันตามเส้นทางค้า ซึ่งเชื่อมต่อกันโดยตลอดทั่วทุกทิศของออสเตรเลีย สินค้าดังกล่าวนี้ นับได้ว่ามีความสำคัญต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม ตลอดจนวัฒนธรรมของพวกออบอริจิน หินใช้ทำเครื่องมือชนิดต่าง ๆ ไม้และยางสำหรับทำอาวุธและเครื่องใช้ไม้สอย เปลือก

^{๙๐} Manning Clark, *A Short History of Australia*, 3rd revised ed., (N.Y.: Nal Penguin Inc., 1987), p. 14.

^{๙๑} Richard Broome, *Aboriginal Australians*, p. 12.

หอยใช้เป็นเครื่องประดับ สีสสำหรับแต้มแต่งร่างกายและตกแต่งเครื่องใช้ไม้สอยและอาวุธ ตลอดจนใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาด้วย ในบางครั้งการแลกเปลี่ยนสินค้าเหล่านี้อาจต้องใช้เวลาการเดินทางนับปีเป็นระยะทางไปกลับกว่า ๓,๐๐๐ กิโลเมตร^{๑๒}

ความเชื่อในศาสนาและธรรมชาติ

แม้ว่าพวกออบอริจินจะมีความล้าหลังในทำนวัตถุเมื่อเปรียบเทียบกับอารยชนในส่วนต่าง ๆ ของโลก แต่ในทำนความเชื่อในศาสนาและทัศนคติในการครองชีวิตแล้ว นับได้ว่ามีความลึกซึ้งและน่าสนใจไม่น้อย พวกออบอริจินไม่มีภาษาเขียน แต่ทุกเผ่าต่างมีความเชื่อร่วมกันในตำนานที่เล่าขานสืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ ซึ่งเรียกว่า กาลเวลาแห่งความฝัน (Dreamtime Stories)^{๑๓} ที่อธิบายถึงเรื่องราวของบรรพบุรุษและมีความสำคัญต่อทุกคน เทียบเท่ากับมหากาพย์โอดิสซีย์ (Odyssey) และอิเลียด (Illiads) ที่มีต่อชาวกรีกโบราณหรือพระคัมภีร์ไบเบิล (Bible) ที่มีต่อพวกคริสต์ศาสนิกชน พวกออบอริจินเชื่อว่าในสมัยแห่งการสร้างโลกนั้น บรรพบุรุษของพวกเขาแต่ละเผ่าได้ประกอบวีรกรรม

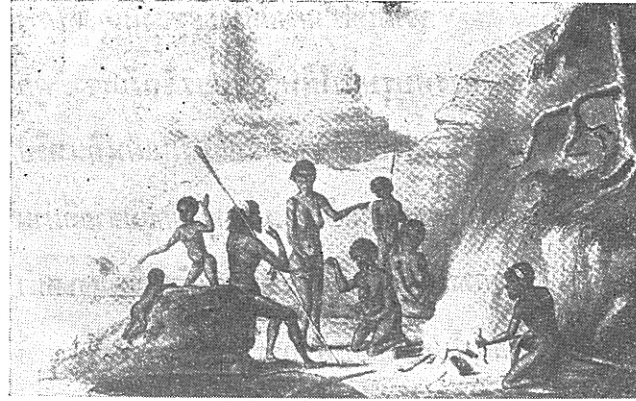
อย่างใหญ่หลวง และได้มอบชีวิตให้แก่สรรพสิ่งทั้งหลายในแต่ละอาณาเขตของพวกเขา อาณาเขตของแต่ละเผ่าจึงมีความสำคัญแต่เฉพาะสมาชิกของเผ่าเท่านั้น บรรพบุรุษเหล่านั้นยังคงดำรงชีพอยู่แต่ในรูปลักษณะของจิตหรือวิญญาณ และยังคงทำหน้าที่สรรค์สร้างชีวิตให้คงมีอยู่ต่อไป บรรพบุรุษที่สำคัญที่สุดของพวกออบอริจินทางตอนเหนือได้แก่นาคีสายรุ้ง (Rainbow Snake) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับฝน ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์และจิตกุมาร (Spirit children) ที่ก่อให้เกิดชีวิตแก่ลูกหลานและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ชนพื้นเมืองแต่ละเผ่าต่างเชื่อว่าอาณาเขตของพวกเขาได้ถูกกำหนดไว้เรียบร้อยแล้วตามเรื่องราวการเดินทางของบรรพบุรุษของเผ่า ดังนั้นจึงเป็นเรื่องเหลวไหลสำหรับพวกออบอริจินที่จะพยายามขยายหรือยึดครองอาณาเขตของเผ่าอื่นซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องแม้แต่น้อยกับบรรพบุรุษของเผ่าพันธุ์ของตน

ความเชื่อในศาสนาของพวกออบอริจินคือความเป็นเอกะ (oneness) ของผืนดินและสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่เคลื่อนไหวไปมาบนผืนดิน โดยมีมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งปวงเป็นส่วนหนึ่งของพลังชีวิต (life force) เดียวกัน ในกาล

^{๑๒} Australian National Commission for Unesco, *Australian Aboriginal Culture*, p. 36

^{๑๓} Richard Broome, *Aboriginal Australians*, pp. 14-15.

เวลาแห่งความฝัน บรรพบุรุษของพวกเขา ในขณะที่ท่องเที่ยวไปทั่วพิภพ มีสภาพเป็นทั้งมนุษย์ สัตว์และนกในเวลาเดียวกัน ดังนั้นในความเชื่อดังกล่าวนี้อาจมีสิ่งในธรรมชาติซึ่งได้รับพลังชีวิตเดียวกันย่อมมีความเกี่ยวพันกันอย่างแน่นแฟ้น พวกออบอริจินแต่ละคนล้วนเป็นส่วนหนึ่งของ โตเต็ม (Totem) หรือสรรพสิ่งตามธรรมชาติ (natural object) อย่างหนึ่งอย่างใด โตเต็ม ดังกล่าวนี้อาจเป็นสิ่งมีชีวิตที่เป็นสัตว์เช่น กิ้งก่า จิ้งจอก เต่า สุนัขจิ้งจอก และอื่น ๆ หรือเป็นพืช ต้นไม้ และโขดหิน โตเต็ม ของแต่ละคนนั้นจะถูกกำหนดตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดา เช่น มารดาที่เห็นหรืออยู่ใกล้กับกิ้งก่าเมื่อรู้ตัวว่าตั้งครรภ์ทารกที่เกิดมาจะถูกกำหนดให้สังกัดใน โตเต็มกิ้งก่า (goanna totem) ตามศาสนาของพวกออบอริจินเชื่อว่าทารกดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องเป็นชีวิตเดียวกับกิ้งก่า และอาจมีชื่อเรียกว่ากิ้งก่าอีกชื่อนอกเหนือจากชื่อเดิมของตน พวกออบอริจินทุกคนเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วต้องมีหน้าที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่สถานที่โตเต็มอันศักดิ์สิทธิ์ที่ตนสังกัด เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหารและชีวิตของสรรพสัตว์ อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการครองชีวิตในสังคมที่ต้องพึ่งพาความปรานีของธรรมชาติเพียงอย่างเดียว

พวกออบอริจินบริเวณชายฝั่งทะเลตอนเหนือ

นอกจากนี้ กาลเวลาแห่งความฝัน ยังเป็นเครื่องกำหนดความประพฤติและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสมาชิกในสังคมของพวกออบอริจินอีกด้วย และสมาชิกแต่ละคนจะถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด ดังนั้นจากค่านิยมดังกล่าวจึงทำให้ลักษณะพื้นฐานของสังคมของพวกออบอริจินแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เลย การเปลี่ยนแปลงประเพณีต่างๆ ถือว่ามีคุณค่าต่ำกว่าการสืบทอดเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ (The great ancestors) ซึ่งได้วางรากฐานความประพฤติให้แก่พวกตนตั้งแต่สมัยแห่งการสร้างโลก การยึดถือกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเคร่งครัดดังกล่าวจึงทำให้สังคมของพวกออบอริจินมีความมั่นคงและแทบจะไม่มี ความขัดแย้งในปัญหาการแย่งชิงอำนาจหรือ โภคทรัพย์กันตลอดระยะเวลาอันยาวนาน^{๑๔}

^{๑๔} Ibid., p. 15

ความเชื่อในศาสนาและรูปร่างในคุณูปการ
ของบรรพบุรุษทำให้พวกอบอริจินมีความผูก
พันธ์กับเผ่าพันธุ์ของตนและรักแผ่นดินหรือ
อาณาเขตของตนเป็นอันมาก ทุกปีกลุ่มชายที่ผ่าน
พิธีกรรมการเป็นผู้นำของเผ่าแล้ว มีพันธะหน้าที่
ที่ต้องไปประกอบพิธีกรรมตามสถานที่ต่าง ๆ ที่
เชื่อว่าบรรพบุรุษผู้ยิ่งใหญ่เคยเดินทางผ่านและ
ได้พักพิงในสมัยสร้างโลกและปัจจุบันเป็นสถานที่
ที่ควรวิญญานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สถานที่ดังกล่าวนี้ถือ
ว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่พวกอบอริจินจะซ่อน
วัตถุศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อของตน และนำออก
จากที่ซ่อนเพื่อประกอบพิธีกรรมให้แก่วิญญาน
ของบรรพบุรุษและเพื่อให้บรรพบุรุษปลดปล่อย
“พลังชีวิต” ให้แก่สรรพสิ่งต่าง ๆ ได้เกิดและ
มีชีวิตหมุนเวียนต่อไป

ระบบครอบครัวและเครือญาติ

แม้พวกอบอริจินจะมีความผูกพันกับ
เผ่าของตนอย่างเหนียวแน่น แต่ระบบเครือ
ญาติ (kinship) นั้นว่ามีความสำคัญที่สุดต่อ
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในแต่ละกลุ่มของเผ่า
ระบบเครือญาติถือว่าสมาชิกทุกคนของกลุ่ม
มาจากครอบครัวเดียวกันและต่างเป็นญาติที่มี
หน้าที่ต้องปฏิบัติต่อกัน ความสัมพันธ์ใน
เครือญาติก็มีความซับซ้อนและมีวิธีการนับ
ญาติที่แตกต่างกับชนชาติอื่น ๆ^{๑๕} ระบบเครือ
ญาติของพวกอบอริจินไม่ได้เป็นเพียงหน่วย
ครอบครัวเท่านั้นแต่เป็นระบบสังคมที่กำหนด
พฤติกรรมและข้อปฏิบัติ ตลอดจนภาระหน้าที่
ของสมาชิกของกลุ่มที่มีต่อกัน กล่าวคือลุง
และน้าชาย (พี่ชายและน้องชายของมารดา)
มีหน้าที่สอนหลานชายให้รู้จักวิถีล่าสัตว์ และ
ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงตลอดระยะเวลาที่หลาน
ชายอยู่ในช่วงอายุของการเรียนรู้ประเพณีและ

^{๑๕} ในการนับญาติของพวกอบอริจิน ลุงและน้าชาย (พี่ชายและน้องชายของบิดา) มีศักดิ์เป็น
“บิดา” เช่นเดียวกับ บ้าและน้าผู้หญิง (พี่สาวและน้องสาวของมารดา) หรือภรรยาอื่น ๆ ของบิดา ต่างมีศักดิ์
เป็น “มารดา” อย่างไรก็ตามแม้ทุกคนจะมีสายสัมพันธ์เป็น “บิดา” หรือ “มารดา” เหมือนกัน แต่เด็ก ๆ อบอริจิน
ทุกคนต่างทราบตัวใครเป็นบิดา-มารดาที่แท้จริงของตน

การเรียกญาติของพวกอบอริจินก็มีความแตกต่างกันตามเผ่าต่าง ๆ ตัวอย่างเช่นชนเผ่า Gunwinggu
มีคำเรียกที่แตกต่างกันระหว่างปู่และตา ปู่เรียกว่า mowa และตาเรียกว่า maman ในขณะที่พวก Mar-
dujara เรียกปู่และตาเหมือนกันว่า myamu ส่วนการนับญาติที่อาจเทียบได้กับ “uncle” ในภาษาอังกฤษ
ใช้เรียกเฉพาะพี่ชายและน้องชายของมารดา ส่วนคำที่มีความหมายเทียบเท่า “aunt” ใช้เรียกเฉพาะพี่สาวและ
น้องสาวของบิดาเท่านั้น

ฝึกทักษะของการเป็นผู้ใหญ่ (period of initiation)^{๑๖} ผู้ชายมีหน้าที่ดูแลผู้หญิงทุกคนที่มีศักดิ์เป็นพี่สาวและน้องสาว คนหนุ่มสาวมีหน้าที่ดูแลคนสูงอายุที่นับญาติเป็นปู่ ย่า ตา ยาย ในทางตรงกันข้าม ปู่ ย่า ตา ยาย ต่างต้องดูแลความประพฤติของเด็กๆ ตลอดจนให้การอบรมสั่งสอนในเรื่องเกี่ยวกับตำนาน ความเชื่อ และประเพณีของเผ่า นอกจากนี้ระบบเครือญาติยังเป็นผู้กำหนดคู่ครองให้สมาชิกว่าสามารถสมรสกับญาติคนใดได้บ้าง หรือในบางครั้งจัดหาคู่ครองให้แก่หญิงสาวที่แต่งงานไม่ปฏิสนธิในครรภ์มารดา^{๑๗} ตลอดจนให้อำนาจการปกครองและผู้นำของกลุ่มหรือเผ่าแก่คณะผู้อาวุโส (The body of elders) ซึ่งประกอบด้วยชายสูงอายุที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในความฉลาดเฉลียวและเคยผ่านการเรียนรู้ความลับของเผ่า (secret

knowledge of the tribe) คณะผู้อาวุโสต่างกล่าวมีหน้าที่ตัดสินปัญหาต่าง ๆ ยุติการทะเลาะวิวาท คุ้มครองความปลอดภัยของสมาชิก ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตลอดจนดูแลให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของระบบเครือญาติและธรรมเนียมของเผ่าอย่างเคร่งครัด

พวกออบอริจินมีความเชื่อไว้ในสมัยกาลเวลาแห่งความฝัน นั้น บรรพชนทั้งชายและหญิงต่างมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างโลกสำหรับพวกตน ความเชื่อดังกล่าวนี้ได้กลายเป็นข้อกำหนดบทบาทของสามีและภรรยาให้มีฐานะทัดเทียมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาจึงไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเป็นผู้นำและผู้ตาม แต่ในฐานะของคู่ครองที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งสองต่างมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน กล่าวคือสามีซึ่งส่วนใหญ่มีอายุแก่กว่าภรรยา

^{๑๖} เด็ก ๆ ทั้งชายและหญิงออบอริจินทุกคนต้องผ่านขั้นตอนของการเรียนรู้ประเพณีของเผ่าและพิธีกรรมของการเป็นผู้ใหญ่ ขบวนการดังกล่าวนี้เริ่มขึ้นเมื่ออายุได้ ๘-๑๒ ปี เด็ก ๆ จะถูกแยกออกจากบิดา-มารดา และได้รับการอบรมสั่งสอนจากญาติที่มรดกต่างกล่าว ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนต่อเผ่า เรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏในกาลเวลาแห่งความฝัน ประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ตลอดจนความลับของเผ่า

ขั้นตอนต่าง ๆ สำหรับเด็กผู้ชายนั้นมีความยาวนานและมีความลับซับซ้อนมากกว่าผู้หญิงมาก เด็กผู้ชายจะได้รับการอบรมให้รู้จักความอดทน กล้าหาญและการใช้อาวุธ ส่วนเด็กผู้หญิงให้รู้จักการหาอาหารและหน้าที่ของแม่บ้าน

^{๑๗} Kennett Maddock, *The Australian Aborigines: A Portrait of Their Society*, 2nd ed. (Victoria: Penguin Books Australia, Ltd., 1982), pp. 57-64.

หลายสิบปี^{๑๔} มีหน้าที่ออกไล่สัตว์ทำอาวูและ
เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นจากหินไม้และ
กระดูกสัตว์ ส่วนภรรยาทำหน้าที่หุงหาอาหาร
และเสาะหาน้ำดื่ม ฟืน และอาหารประเภท
พืชผลไม้ น้ำผึ้งป่า หรือสัตว์เล็ก เช่น เต่า
งู กิ้งก่า และอื่นๆ ตลอดจนเลี้ยงดูและอบรม
ลูกๆ ที่อยู่ในวัยเยาว์ให้รู้จักธรรมชาติและ
สามารถเอาตัวรอดได้

นอกจากนี้ภร่ายังมีหน้าที่สร้างเพิง
พัก สถานกระเป่า แห เสื้อ ทำเครื่องประดับ
และประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความ
อุดมสมบูรณ์ (fertility) ซึ่งถือว่าเป็นพิธี
กรรมที่มีความสำคัญยิ่งพิธีกรรมหนึ่งและเป็น
หน้าที่เฉพาะของผู้หญิงเท่านั้น ผู้หญิงสูงอายุ
ที่เป็นที่นับถือทั่วไปอาจได้รับการยอมรับใน
คณะอาวูและมีสิทธิมีเสียงในการปกครอง
เผ่าได้

ข้อผูกพันที่สำคัญในระบบเครือญาติ
ประการหนึ่งได้แก่การ มอบและการรับของ
ขวัญจากกันโอกาสต่าง ๆ เช่น ชายหนุ่มมี
หน้าที่จัดของขวัญให้ลูกหรือน้ำชาที่ให้ความ

ช่วยเหลือดูแลตนจนผ่านขั้นตอนของพิธี
กรรมการเป็นผู้ใหญ่ จัดหาสิ่งของให้บิดา
มารดาของเจ้าสาว ภรรยาที่แต่งงานแล้ว
ว่าเป็นข้อผูกมัดในทางสังคมด้วย ดังนั้นจึง
เห็นได้ว่าพวกอบอริจินทั้งชายและหญิงต่างใช้
เวลาว่างส่วนใหญ่ชวนขวายหาวัตถุดิบและ
ประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ เพื่อเป็นของขวัญเช่น
ตะกร้าสาน แหทอดปลา หอก หัวขวาน และ
อื่นๆ และในบางครั้งอาจต้องเดินทางเพื่อไป
แลกเปลี่ยนสินค้าที่ขาดแคลนกับชนเผ่าอื่นที่
อยู่ห่างไกลสำหรับสังคมที่ปราศจากปรัชญา
วัตถุนิยม (non materialistic philosophy)
เช่นสังคมอบอริจินนี้ สิ่งของต่างๆ จึงไม่ได้
มีคุณค่าในแง่ของวัตถุ แต่คุณค่าอยู่ที่ผู้ที่จัด
ทำวัตถุนั้นได้สามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันใน
ระบบเครือญาติได้สำเร็จ

พิธีศพของสมาชิกในครอบครัวถือเป็น
เป็นงานสำคัญยิ่งของทุกคน พวกอบอริจินมี
ความเชื่อว่าพิธีศพที่กระทำอย่างถูกต้อง
นอกจากจะเป็นการส่งวิญญาณของผู้ตายสู่
สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ของ โตเต็ม เพื่อกลับคืน

^{๑๔} ในอดีตออสเตรเลียเป็นดินแดนที่กันดารอาหารและขาดแคลนพืชพันธุ์ ธัญญาหารสำหรับบริโภค
ดังนั้นพวกอบอริจินจึงหาวิธีคุมกำเนิดเพื่อควบคุมจำนวนประชากรให้เหมาะสมกับอาหารที่มีจำนวนจำกัด โดยยึด
ถือประเพณีที่ให้ชายสูงอายุอยู่กับภรรยาและอนุญาตให้สามีสูงอายุมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคน
ซึ่งไปกว่านั้นยังกีดกันไม่ให้ชายฉกรรจ์ยุ่งเกี่ยวกับหญิงสาวโดยเลือกระยะเวลาของขบวนการประกอบพิธีกรรมเป็น
ผู้ใหญ่ของชายหนุ่มออกไปจนถึงวัยกลางคน ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว หากใครฝ่าฝืนจะต้องหญิงสาวอาจะมีโทษ
ถึงตายได้

เป็นส่วนหนึ่งของพลังชีวิตและความฝัน (The Dreaming) ที่จะก่อให้เกิดชีวิตแก่สรรพสัตว์ต่าง ๆ ต่อไปแล้ว ยังจะช่วยให้ทุกคนพ้นภัยจากอันตรายต่าง ๆ และมีชีวิตเป็นปกติได้อีกครั้ง พวกอบอริจินจึงมีวิธีการจัดการกับศพของผู้ตายอย่างสลับซับซ้อนและแต่ละเผ่าต่างมีพิธีกรรมที่แตกต่างกันไป บางเผ่าอาจเผา ฝังหรือเก็บรักษาศพ (mumification) บรรดาญาติของผู้ตายทั้งหมดหรือสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มจะชุมนุมกันแสดงความอาลัยผู้ตายด้วยการแสดงออกที่รุนแรงต่าง ๆ เช่น ผู้ชายใช้มีด (ทำจากหิน) กรีดต้นขาหรือหน้าผากของตนจนเป็นแผลลึก ผู้หญิงใช้สีขาวทาตัวจนทั่ว ทบตี และขีดข่วนตัวเองและทบตีกันด้วยไม้และอื่น ๆ สิ่งของต่าง ๆ ของผู้ตายตลอดจนเพิงพักจะถูกทำลาย ก่อนที่สมาชิกทั้งหมดจะย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยใหม่ ชื่อของผู้ตายจะไม่ถูกกล่าวชานอีกและสมาชิกคนใดที่มีชื่อเดียวกับผู้ตายจะต้องเปลี่ยนชื่อใหม่ทันที บรรดาญาติสนิทและโดยเฉพาะ

อย่างยิ่งภรรยาหม้ายต้องอดอาหารและห้ามพูดคุยตลอดระยะเวลาไว้ทุกข์ซึ่งบางครั้งอาจกินระยะเวลาถึงหนึ่งปี^{๑๕}

อย่างไรก็ดี แม้ว่าระบบสังคมและการดำเนินชีวิตของพวกอบอริจินจะสามารถช่วยให้พวกเขารวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่นเพื่อต่อสู้กับความอยู่รอดเป็นเวลานานนับหมื่นปีได้ แต่ด้วยการมีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากคนขาวที่วัดความเจริญด้วยวัตถุแล้ว พวกอบอริจินจึงกลายเป็นคนป่าเถื่อนและถูกกล่าวหาว่าเป็น “จุดเชื่อมต่อที่ขาดหาย” (The missing link) ในวิวัฒนาการของมนุษย์จากวานรเป็นคน ดังนั้นสำหรับชาวยุโรปที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในออสเตรเลียใน ค.ศ. ๑๗๘๘ นั้น พวกอบอริจินจึงมีสภาพไม่แตกต่างไปจากพืชและสัตว์พื้นเมืองบางชนิดของออสเตรเลียที่เป็นเพียงของแปลกตาเท่านั้น^{๒๐}

“ชาวออสเตรเลียพวกแรก” ที่มีสิทธิ์อย่างชอบธรรมในชื่อเรียกดังกล่าวจึงถูกมองข้ามความสำคัญไปเกือบตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในหน้าประวัติศาสตร์ ๒๐๐ ปีของประเทศออสเตรเลีย ●

^{๑๕} Richard Broome, *Aboriginal Australians*, pp. 20-21.

^{๒๐} ดู Jan Pettman “Learning about power and powerlessness: Aborigines and White Australia’s Bicentenary” *Race and Class* (vol. XXIX, Winter 1988, No. 1): 69-86.